

ται — τὸ φροῦ καὶ δὲν κρυώνει τί ἔπαθε — χωρὶς νὰ σκέπτεται γιὰ τὸ ἀριστεῖο, μὰ κ' ἔχει πάρει τὴν ἀπόφασή του ποῖνε θὰ ψηφίσει. Ὁ Πολέμης πολεμᾷ γὰ συγχρονιστεῖ καὶ σπάζει τὸ κεφάλι του νὰ καταλάβει τί γράφουνε τὰ βιβλία πού ὁ Δροσίνης τὸν ἔβλεπε ἀπὸ πρόπερσι γιὰ νὰ κρίνει κάθε χρόνο.

Ὁ Προβελέγγιος, ἀφαιρέμενος πάντα, ξαίρει, πὼς χωρὶς νὰ τὸ θέλει, θὰ ψηφίσει γι' αὐτὸν ὁ Δροσίνης. Κι ὁ Μπάμπης ὁ Ἄννινος — γκούχ, γκούχ, γκούχ! — θὰ μαυρίσει, λέει, ὄλους τοὺς καταπώρους νεοτερίζοντες» (γράφει : μαλλιαρούς).

ΠΙΚΡΑΓΚΑΘΗΣ

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΚΑΙ Η ΕΙΡΗΝΗ

Ἀγαπητέ Νουμά! Μπόμπια μουχενε τοῦτο πῶλε ἀπὸ τὴν παινεμένη μας τὴν πρωτεβγουσα καὶ μάλιστα τοῦτη τὴ φορά ἀπο μέσα ἀπὸ τὶς στήλες τῆς δικῆς σου! Ἔλεω νὰ πῶ γιὰ τὴ στήλη τῆς Ξενης Φιλολογίας (φιλολ. 717), ὅπου ἡ κερά Γρατσελα γράφει πὼς ὁ κερ Γζάννης ὁ Ψινὸς σ' εἶνα κάποιον διδασκάλου του, ἀψυχολοῶντας (!), λέει, τὴ γυναίκα, σοῦοιλεῖ, ὅ,τι δω καὶ κάμποσο ν' καιρο σοῦοιλεῖνε κι ὁ Νουμας στὰ «Φαινόμενα καὶ Πράγματα». Δηλαδή, πὼς ἀφοῦ ὁ ἀντρας ἀπότυχε στὸ ἔργο του νὰδερφώσῃ τὸν κόσμον, ὡς δοτσιμάσουμε καὶ τὴ διοίκηση τῶν γυναικῶν, μπάς κ' εἶσι, ἀλλάζοντας τὸ γούρι, καθὼς λένε, κατορθώσουν ἐκεῖνες νὰ μας βγάλουν ἀπ' τὸ φοβερὸ ἀδιέξοδο στὸ ὁποῖο μᾶς ἔριξεν ἡ ἀναξιοσύνη τῶν συντρόφων τους».

Σὲ καλὸ σας καὶ τῶν δυωνῶ σας, ἀγαπητέ μου Νουμά! Νὰ κάνουμε δηλαδή κατιτί σὰν κι ἀπὸ πού κάνει ὁ πνιγμένος πού πιάνεται, καθὼς λένε, ἀπὸ τὰ μαλλιά του; Ἄς τὸ δοτσιμάσουμε λοιπὸ! Μὰ πρέπει νὰ σοῦ τὸ πῶ πὼς λέω πὼς δὲν πρέπει νὰ περιμένουμε ἀπὸ τὰ θηλυκὰ πολλὰ πράγματα σ' αὐτὸ τὸ τεφάλιο. Ναι ἡ γυναίκα πρέπει νὰποχτήσῃ οὐα τῆς τάνθρωπινὰ τὰ δικαίωμά της· τὸ παραδέχομαι. Μὰ νὰ περιμένουμε ἀπὸ δαύτηνε καὶ νὰδερφώσῃ τὸν κόσμον, Χριστὸς καὶ Παναγία! πρέπει κατιτὶς νὰ μᾶς λείβεται. Γιατί, μὰ τὸ ναί, δὲ χρειάζονται καὶ πολλὰ δυνατὰ ματογυῶλια γιὰ νὰ δεῖ κανένας πὼς ἐτούτη ἡ ἔλπιδα εἶναι ἀκόμα πῶς μπόσικη κι ἀπὸ τῆς Τσοινωῆας τῶν Ἐθνῶ. Γιατί, πὼς μπορεῖ νὰ περιμένει κανένας τὴν εἰρήνην τοῦ κόσμου ἀπὸ κείνες πού χαλοῦνε τὴν εἰρήνην τῶν σπιτιῶν μας, τῶν φαμελιῶν μας καὶ τῶν γειτωνιῶν μας; Εἰρήνη ἀπὸ πεθεράδες, νυφάδες, οἰκοπεθέρες, κουνιάδες; Θέ μου, τί θάμα! Τὸ πὼς ἡ γυναίκα δειλιάζει περισσότερο ἀπὸ τὸν ἀντρα μὲρὸς στίς ντουφετσές καὶ τῆς κανονιές, δὲν ἔχει τίποτις νὰ πεί. Γιατί αὐτὲς πού θὰν τὸν ἀποφασίζουνε τὸν πόλεμον, θὰ κάθονται στὰ βελουδένια καναπεδάτσα τους, ὅπως κ' οἱ ἀρσενικοὶ συναδέρφοι τους μὲ τὰ μονόγυαλα, πού τοὺς ἀποφασίζουνε τώρα καὶ κείνοι πού θὰ πολεμοῦνε, δὲ θὰ τοὺς πέφτει λόσος, ὅπως καὶ τώρα.

Ἀνάθεμά τονε τὸν παλιόκοσμον, ἀγαπητέ μου Νουμά, ὅπως καὶ νὰν τονὲ γυρίσεις, ὁ ἴδιος παλιόκοσμος εἶναι πάντα. Καὶ

Ἄποιος τὸ Χάρο πάει νὰ θρεῖ, σωπαίνει.

Ἄζητὸ ὁ Πόλεμος» σκούζει αὐτὸς πού μένει.

Καὶ νὰ μὲ συμπαθᾶτε, καὶ νὰ μὴ γίνεταὶ πολλὸς λόσος καὶ τὸ μάθει ἡ κερά Ἄννεζίνα, ἡ γυναίκα μου,

καὶ μοῦ κάνει ἀνοικάτου τὸ σπῆτι, καὶ μ'ἀναγκάσει νὰ μολοῦσω πὼς μονάχα ἀπὸ δαύτη πρέπει νὰ περιμένουμε τὴν παγκόσμια ἀδερφοσύνη.

Δικός σου πάντα

Ο ΜΑΣΤΡΑΓΑΛΙΑΣ

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΓΑΛΛΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ: (Ρομάντζα καὶ ποιήματα).

«Οἱ Βασιλεῖς τῆς Βαβέλ», τὸ «Πάθος», «Ἡ Κυρία μὲ τὰ Ὀστρακα». — Ἄλμπερ Ζάν, Δαφύ, γκ κλπ., κλπ.

— Σὲ μιὰ κοινή καὶ χωρὶς κανένα γούστο ἔκδοσι, βγήκε τελευταία εἰνα ὁμορφο, πολὺ ὁμορφο, ἔργο του Μωρίς Βέρν. Τίλοφορεῖται «Οἱ βασιλεῖς τῆς Βαβέλ» καὶ εἶναι ἡ ἱστορία μᾶς πολὺ ἔξυπνης καὶ πολυέξοδης κουρτιζάνας, τῆς Ἐστέρ Ἀρονόστ. Ἐδραία, ἀπὸ πολὺ παλιὰ μάτσα, φτιασιδώνεται καὶ ζεῖ γυμνῆ, ἐκτεθειμένη σὲ κάθε κίντυνον, πού ἡ θὰν τὴ διασκέδαζε ἡ θὰν τὴ σκότωνε. Γιά νὰ φαντάζουνε περισσότερο οἱ σωματικὲς τῆς ὁμορφιές, δημιουργεῖ περιβάλλον πλουσιώτατο καὶ τῆς χρειζονται πολέτμα μαργαριτάρια, μὲ τὰ ὁποῖα νάμιλλώνται τὰ κατάσπρα δόντια της. Στὴν κόλαση τοῦ Ἔσσειν, ὅπου γίνονται οἱ προετοιμασίες γιὰ τὸν Εὐρωπαϊκὸν πόλεμον, στὸ ἴδιο τραπέζι ὅπου ἔνωσε τοὺς βασιλεῖς τῆς Βαβέλ γιὰ νὰ ὀργανώσουν τὴν ἐπίθεση, σ' αὐτὸ τὸ ἴδιο τραπέζι κι ἀπὸ τοὺς ἴδιους, ἔξασφαλίζονται, σὲ θάρος τοῦ λαοῦ, τὰ καρίτσια τῆς κουρτιζάνας. Αὐτὸ τὸ δυνατὸ ρομάντζο, τοῦ ὁποῖου οἱ λεπτομέρειες μᾶς δείχνουν χειροπιαστὰ τὴν πρὸ τοῦ πολέμου γερμανικὴ μανταλιτὲ, μᾶς φανερώνει στὸ πρόσωπο τοῦ κ. Βέρν ἕναν ποιητὴ ἄξιο νὰ παραβληθεῖ καὶ μ' αὐτὸν τὸ Σαίξπηρο, καθὼς γράφει ὁ κριτικὸς τοῦ «Γαλάτῃ Ἐρμῆ», γιὰ τὶς ζωρὲς περιγραφὰς καὶ γιὰ τὴν ὀρημητικότητα τῶν ἀνταπαντήσεων. Διαβάζοντας πρόπάντων τὸ κεφάλαιο «τὸ δύσκολο φῶς τῆς σελήνης» κ' οἱ πῶς δύσκολοι θὰ ὀμολογήσουν πὼς ὁ συγγραφέας ἔχει κάποιον δαιμόνιον ἄξιο λόγου.

— «Τὸ πᾶθος», τοῦ Μπινὲ - Βάλμερ, εἶναι ἕνα θαυμάσιο καὶ τολμηρὸ ρομάντζο, πού στὴν πρώτη του ἔκδοσι, τὸ 1914, ὁ πόλεμος τὸ καταδίκασε νὰ περάσει σχεδὸν ἀπαρτήρητο. Δὲ μίλησαν καθόλου γι' αὐτὸ, κι ὅμως θᾶξε πολλὰ κανεῖς νὰ πεί ἀναλύνοντάς του. Ἐνας ἀγαπητὸς μαῖτρο εἶναι τὸ εἶδωλο τῆς γυναίκας του καὶ τῶν ὀπαδῶν του. Ὄσῶσο ὁ κύριος αὐτός, ἐγκαταλείποντας τὶς ἰδέες του, ἐγκαταλείπει καὶ τὴ γυναίκα του, πού ἔτσι ἀναγκάζεται νὰ παραδοθεῖ σ' ἕναν παιδικὸ τῆς φίλου. Μὲ τὸν καιρὸ ὅμως ὁ μαῖτρο, μετανοῶνει γιὰ τὸν ἀσκημο δρόμον πού διάλεξε καὶ κάθεται καὶ γράφει πάνω στὴ ζωὴ του ἕνα συγκινη-

τόπο μας πάνω σ' αυτό το ζήτημα. Είναι μόλις τρία τεσσερα χρόνια που ιδρύθηκαν τα πρώτα δημοσια σχολεία μεσης εκπαίδευσης για τα κορίτσια. Ή ανάγκη να εργαστούν έσπρωξε τα κορίτσια να πάνε στα ελληνικά σχολεία και γυμνάσια των αγοριών, χωρίς όμως να έχει συλλογιστεί ποτέ το Κράτος αν είναι αυτό σωστό ή όχι. Εφαρμόστηκε η συνεκπαίδευση, δόθη και δηλαδή πρακτικά η πιο επαναστατική λύση στο πρόβλημα, χωρίς να είναι καθόλου συνειδητή, χωρίς να έχει ούτε καν προετοιμαστεί τουλάχιστο το δασκαλικό προσωπικό ώστε να την εφαρμόσει σωστά. Γι' αυτό δε θα είταν παράλογο, η πρώτη αιτηση της Επιτροπής για τη γυναίκα μορφωση στο Κράτος, να είναι η παράκληση να σχοληθεί πια το Κράτος ενεργητικά με τη γυναίκα εκπαίδευση.

Η Επιτροπή για τη γυναίκα μορφωση θα έπρεπε να ζητήσει από το Κράτος την ίδρυση πολλών ημιπαιδαγωγικών, ιδιαίτερα κοντά σ' όλα τα εργατικά κέντρα, θα έπρεπε να ζητήσει την ενεργητική εφαρμογή του νόμου για την αναγκαστική γυναίκα εκπαίδευση, που για την ώρα θεωρητικά μόνο υπάρχει. Είναι τρομερός ο αριθμός των έντελως άγραμμάτων γυναικών στην Ελλάδα. 62) 100 είναι ο μέσος όρος και σε μερικές επαρχίες 82) 100.

Όλη η συζήτηση έδειξε πως δεν υπάρχει καμία σοβαρή αντίρρηση στην τέλεια άφομοίωση της εκπαίδευσης, στη συνεκπαίδευση, στο δημοτικό σχολείο. Θα μπορούσε λοιπόν να ζητηθεί από το Κράτος να γίνουν όλα τα δημοτικά σχολεία μικτά. Σ' αυτά θα βρίσκανε εργασία και πολλές γυναίκες, γιατί θα μπορούσαν να ανατεθούν σ' αυτές ιδιαίτερα όλες οι μικρές τάξεις. Θα έπρεπε ακόμα να ιδρυθούν συμπληρωματικά σχολεία, επαγγελματικά, νυχτερινά, κυριακάτικα.

Το ζήτημα της μέσης εκπαίδευσης ιδιαίτερα συζητήθηκε σ' όλες τις συσκέψεις. Πολλοί τόνισαν ότι στην εποχή της ήθης δεν είναι σωστό να κουράζονται τα κορίτσια, ότι μια υπέρταση σ' αυτή την ηλικία μπορεί άνεπανόρθωτα να τα βλάψει, κι ότι θα έπρεπε να αραιώνονταν για τα κορίτσια το πρόγραμμα της μέσης εκπαίδευσης, να διαρκούσε γι' αυτά η διδασκαλία ένα ή και δυο χρόνια περισσότερα. Ο κ. Γληνός νομίζει ότι οι κίντυνοι της υπερέκπαυσης υπερβάλλονται θα είταν όμως σωστό, σύμφωνα και με μια πρόταση που έγινε σε κάποια συνεδρίαση, να έρευνηθεί βαθύτερα το ζήτημα, με μια πλατιά στατιστική σ' όλο το Κράτος. Και μόνο όταν αποδειχτεί έντελως απόλυτη ανάγκη, τότε μόνο πρέπει να ξηθηούν τα χρόνια της διδασκαλίας των κοριτσιών. Γιατί οικονομικοί λόγοι, ή ανάγκη του να είναι έτοιμα τα κορίτσια όσο το δυνατό γρηγορότερα για τη δουλειά, θάποδίζουν το σχεδόν, αν όχι κ' έντελως ακατόρθωτο της εφαρμογής μιας τέτοιας απόφασης. Όπωςδήποτε η συζήτηση έδειξε, για πολλούς λόγους, προτιμότερο τον παραλληλισμό από την άφομοίωση και συνεκπαίδευση στη μέση εκπαίδευση. Και μόνο στα μέρη, όπου θα είταν πολύ δύσκολη και δαπανηρή η ίδρυση ξεχωριστών σχολείων, θα μπορούσαν να υπάρχουν ιδιαίτερες τάξεις μόνο για τα κορίτσια μέσα στο ίδιο σχολείο.

Ο Σ.Ε.Υ.Δ.Γ. θα έπρεπε να ζητήσει να υπάρχουν σ' όλα τα σχολεία μαθήματα διακριστικα στα κορίτσια για τα καθήκοντά τους όταν γίνουν μητέρες. Επίσης και μαθήματα για τα καθήκοντα και τα δικαιώματά του πολίτη. Θα έπρεπε να ζητήσει όλες οι Άνωτερες Σχολές, εμπορικές, δασικές, επαγγελματικές, καλλιτεχνικές, τα Πανεπιστήμια και τα Πολυτεχνεία κτλ., να είναι ανοιχτά στα κορίτσια, όπως και στα γόρια. Η διδασκαλία στις Άνωτερες Σχολές και στα Διδασκαλεία μπορεί και πρέπει να είναι μικτή. Και η δασκαλική μορφωση πρέπει να εξισωθεί έντελως.

Ο Σύνδεσμος θα έπρεπε να σχοληθεί ενεργητικά με την εξίσωση των μισθών και της ιεραρχικής προαγωγής μέσα στην εκπαίδευση. Να ανταμείβεται μόνο η ικανότητα, αδιάφορο αν είναι άντρική ή γυναικεία. Πρέπει να μπουνε γυναίκες και στο Εκπαιδευτικό Συμβούλιο. Θα έπρεπε να σχοληθεί ακόμα και με την υγιεινή προστασία των κοριτσιών στο σχολείο, με την προστασία της δασκάλας - μητέρας.

Όλα αυτά τα σπουδαιότατα ζητήματα, που ανακινήθηκαν με την πρωτοβουλία του Σ. Ε. Δ. Γ. θα μελετηθούν πλατεία πριν αποκρυσταλλωθεί το πρόγραμμα το εκπαιδευτικό του Συνδέσμου. Είναι τόσο στενά και σφιχτά δεμένη η τύχη της κοινωνίας με τη μορφωση της γυναίκας, που είναι άληθινά πολύ μεγάλη η ύπηρεσία που προσφέρουν όσοι προσπαθούν να ρήξουν φως στα εκπαιδευτικά προβλήματα, που είναι ακόμα τόσο σκοτεινά και νεφελώδη στον τόπο μας.

ΑΛΚΗΣ ΘΡΥΛΟΣ

ΓΙΑ ΤΟ ΑΡΙΣΤΕΙΟ

Πολλοί λένε πως πρέπει το μεθυσριανό φιλολογικό άριστείο να το πάρει ο δηγηματογράφος Βουτυράς, για τον ακόλουθο λόγο: Οι πεζολόγοι όλοι μαγειρεύουνε τάνοστα δηγηματογραφικά τους φαγά με λογιώ λογιώ με λίγδες, γιατί λείπει από την αγορά τέλεια το άγνο κ' άδολο βούτυρο. Μόνος ο Βουτυράς μπορεί και τ'όχει.

Άλλοι πάλι λένε πως η «Τιμή του αδερφού», δίτομο έργο του κ. Ξενοπούλου και τόσο πολύ ακριβό στην τιμή, θα έχει την τιμή να τιμήσει τον τιμημένο συγγραφέα της «Τιμής» με το τίμιο φιλολογικό Άριστείο που τόσο ο κ. Ξενοπούλος το έχτιμει.

■ ■ ■

Άλλοι λένε πως το γνωστό θαλασσινό τέρας πόρφυρας, θα καταπιεί όλους τους άλλους υποψήφιους του Άριστείου, αφού κατεβάσει τον τόνο κατά μια συλλαβή.

Ο Δροσίνης που είναι μέλος της Επιτροπής του Άριστείου και τόσο άπλοως, που τίποτα δεν κρύβει, πρόδοσε αδελά του το μυστικό λέγοντας τ'ακόλουθα σε κάποιον που τον ρώτησε, ποιός θα το πάρει φέτος :

— Θα το πάρει εκείνος απ' όλους που ξαίρει και γράφει χειρότερ' από μās.

Λένε πως η Επιτροπή του Άριστείου, για να κρινει με γαλήνη κι άμεροληψία, βγήκε κρυφά και πήγε να σκεφτεί για λίγες μέρες σε μια κοντινή μας θαλασσινή έξοχη. Έκει περνά ζοή και κότα. Ο Γρουάκης κάθε πρωί ρίχνει το γούνο για να πιάσει το δυστυχισμένο νέο άριστειώχο. Ο Δροσίνης δροσίζει